

Földminősítés és földhasználati információ a mezőgazdaság versenyképességéért konferencia

A konferencia indítékai

Az ökológiai adottságokhoz alkalmazkodó, környezettudatos gazdálkodás támogatása az Európai Unió agrárpolitikájában – hazai érdekeinknek is megfelelően – kiemelten kezelt terület.

A mezőgazdasági földhasználat eredménye – a növényi produktum – és a környezeti erőforrások viszonyának elemzésével az ágazati termeléspolitikai irányítás megalapozottabban dolgozhatja ki évenkénti és hosszú távú, környezeti szempontokat is érvényesítő támogatási, illetve szabályozási terveit. Ezáltal a gazdálkodók tervezési és termelési biztonsága is megnövekszik, ami kiszámíthatóbb befektetési lehetőségeket teremt.

A gazdaságok és az ország termelési potenciáljának optimális kihasználása, a mezőgazdaság versenyképességének fokozása érdekében a termőföldről, annak minőségéről és használatáról újfajta információkra, s az információk újfajta kezelésére van szükség.

A konferencia célja

A konferencia lehetőséget kíván biztosítani a termőfölddel foglalkozó tudományos szakemberek, az ágazati irányítás képviselői, az érdekelt szolgáltatói szektor szakértői, valamint a földminőség és földhasználat problémáival a gyakorlatban foglalkozó gazdaságok szakemberei számára szempontjaik kifejtésére, és egymás véleményének, nézeteinek megismerésére.

A konferencián kerül bemutatásra és vitára a Széchenyi-tervhez kapcsolódó Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program által támogatott projekt keretében megvalósuló „D-e-Meter” rendszer, a földminőség és a mezőgazdasági földhasználati adatszolgáltatás integrált rendszere.

A konferencia tapasztalatai hozzájárulhatnak a termőföld minőségét is figyelembe vevő földhasználati nyilvántartás, tervezés, irányítás és gyakorlat, valamint az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások igényeinek kiszolgálásához, és lehetőségeinek jobb kihasználásához.

Földhasználati információ, kutatási programok és lehetőségek

Hazánk legnagyobb természeti erőforrása a termőföld, melynek használati értéke európai uniós csatlakozásunk után

várhatóan jelentősen nőni fog. A mezőgazdasági potenciál optimális kihasználásához és a versenyképesség javításához az európai szintű termelési feltételek megteremtéséhez azonban az ágazat modernizálása szükséges.

Lehetőségeink kihasználása csak olyan programok segítségével érhető el, amelyek amellett, hogy a gazdálkodás természeti feltételeit veszik alapul, a gazdálkodók képzettségére és a modern információhordozókra építenek. Csak a tudományos megalapozottság, gyakorlati megvalósíthatóság és ismeretátadás hármass követelményének megfelelően működhetnek a mezőgazdasági, vidékfejlesztési programok is.

Ilyen, a sikeres működés reményével kecsegtető tervek kidolgozásának támogatására került meghirdetésre a Széchenyi-tervhez kapcsolódó Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Program (NKFP), amelynek indulása a közelmúlt hazai tudományos életének kiemelkedő eseménye.

Az NKFP programtanácsa olyan, nagy nemzeti jelentőségű témák kidolgozásához biztosít támogatást, ahol az alapkutatások eredményeit alkalmazott kutatások viszik tovább és még ugyanazon projektben a gyakorlat számára közvetlenül hasznosítható fejlesztés is megvalósul.

A földminősítés és a földminőséget is figyelembe vevő gazdálkodás-tervezés és az ehhez kapcsolódó környezetgazdálkodás ilyen jelentőségű terület.

A szántóföldek, gyepek, szőlők és erdőterületek földje, mint termelőszköz, családok tízezreinek megélhetését és egész nemzetünk gyarapodását segíti, de olyan természeti érték is, amelynek megőrzése mindannyiunk életminőségének alapja. Az, hogy evvel az erőforrással miképp gazdálkodunk, vidéki gazdaságunk versenyképessége miként alakul, attól is függ, hogy milyen információk birtokában és milyen technológiákat alkalmazva sikerül az ágazat működését szervezni.

A konferencia olyan új ismeretek bemutatására ad lehetőséget, amelyek az ország mezőgazdasági termelésének modernizálását, versenyképességének növelését segítik, mialatt a környezeti szempontok, a sokat emlegetett fenntarthatóság érvényesülése irányába hatnak.

A konferencián külön szekcióban kerül bemutatásra a *D-e-Meter rendszer*, ami a mai kor igényének megfelelő kör-

nyezeti szempontú földminősítés és a földhasználat tervezési lehetőségeinek földminőséget is figyelembe vevő térinformatikai támogatású új rendszere. A jelentős állami támogatással kifejlesztett rendszert az alábbiakban ismertetjük.

A fejlesztés célja: áttekintés

A környezeti szempontú földminősítés és az EU-konform mezőgazdasági adatszolgáltatás rendszerének integrált fejlesztése *több célt* is szolgált.

Az elavult aranykoronás földminősítést felváltani hivatott újfajta rendszer segítségével az európai uniós és hazai mezőgazdasági támogatási alapok forrásai valóban azokhoz a gazdaságokhoz juthatnak el, amelyeknek erre a környezeti adottságai vagy gazdálkodási módja miatt leginkább szüksége van. Az *új földminősítés* alapján ugyanis lehetővé válik a termőföldek termékenységének pontosabb meghatározása, valamint lehetőség nyílik az időjárási szélsőségek alapján bekövetkező termésvesztés realitás felmérésére is.

A rendszer általánossá válása nyomán az ágazati irányítás megalapozottabban dolgozhatja ki évenkénti és hosszú távú támogatási terveit, ezáltal a gazdálkodók termelési biztonsága is megnövekszik.

A rendszer másik eleme a növénytermesztéshez kapcsolódó, az (európai uniós) támogatási forrásokhoz jutás feltételét jelentő *adatszolgáltatás megkönnyítése*, egyúttal a szántóföldi földhasználat területi eloszlásának pontos rögzítése. A D-e-Meter rendszer alkalmazásával a parcella alapú földhasználat-tervezés az EU normáinak megfelelően, az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer követelményeivel teljes kompatibilitásban történhet.

A számítógépes, Internet-alapú rendszer használatával a mezőgazdaságban dolgozók csatlakozhatnak az információs társadalomhoz, ezáltal tovább javítva gazdasági-társadalmi kilátásaikat.

A D-e-Meter rendszer továbbá megfelelő alapot nyújt a földek közigazgatási értékelésének elvégzéséhez, evvel a

földjelzálog hitelezés és általában a földdel kapcsolatos pénzügyi-finanszírozási műveletek terén is áttörést hozhat alkalmazása.

A D-e-Meter földminőségi és földhasználati információs rendszer

A fenti célok elérése érdekében 2001-ben a Veszprémi Egyetem vezetésével kutatói konzorcium alakult.

A projekt során egy olyan információs rendszert dolgozott ki a kutatói és fejlesztői konzorcium, amely magában foglalja a földminőség on-line térinformatikai eszközökkel történő térképi megjelenítését, a földminőség és más kritériumok alapján történő növénytermesztési modellezést, valamint a földhasználat számítógépes térképek segítségével történő tervezését. A rendszer segíti a földhasználatlaltal kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítését és egyben kétszatomás közvetlen kommunikációt biztosít a gazdák és az ágazati irányítás között.

A fent vázolt rendszerrel tehát elemezhetővé válik a mezőgazdasági földhasználat eredménye (a növényi produktum) és a környezeti erőforrások viszonya is.

A kidolgozás alapja

Az információs rendszer alapját a földminősítő rendszer adja, amely bármely földterületre megállapított egy földminőségi viszonyszám kifejezésével lehetővé teszi az aranykorona-érték kiváltását. A D-e-Meter rendszer további alkalmazási előnyei:

- számszerűen határozza meg és viszonyszámokkal fejezi ki a termőhelyek produktív potenciálját,
- főbb gazdasági növények, illetve növénycsoportok szerinti értékelésre is lehetőséget ad,
- tartalmazza a termelési kockázat – úgymint aszály, belvív – kifejezésének lehetőségét,
- valamint a produkciós viszonyokat különböző művelési intenzitási szinteken is jellemzi.

A földminősítő munka, amelynek kutatási előzményei az egyes kutatóhelyeken évtizedekre nyúlnak vissza, országos földhasználati, növénytermesztési és talajtani adatbázisok és az agrár-mintaterületről rendelkezésre álló talaj- és növénytermesztési információk statisztikai értékelésén nyugszik. (Többek között ez biztosítja a korábbi becslések eljárásokkal szemben a nagyobb pontosságot.)

A D-e-Meter rendszer előnyei és lehetőségei

A D-e-Meter egy olyan, Internet-alapú rendszer, amely az állam és a vidéki lakosság közötti információcserét biztosítja a mezőgazdaság és földügy területén, különös tekintettel a környezetgazdálkodásra, birtokrendezési feladatokra, a támogatási-elvonási rendszerek üzemeltetésére, tájékoztatásra.

A D-e-Meter rendszer ily módon egyesíti magában a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) Gazdasági Versenyképesség Operatív Programjának Információs Társadalom- és gazdaságfejlesztési prioritásában meghatározott e-gazdaság és e-közigazgatási intézkedések céljait. A vidéki népesség számára az IT készségek megszerzésének ösztönzése révén növeli az információs társadalomban való aktív részvétel esélyeit. Ugyancsak elősegíti a termelőszektor modernizációját és ily módon szolgálja a szintén az NFT-ben szereplő Környezetminőség javítása, fenntartható erőforrás-gazdálkodás átfogó célt.

A fentebb vázolt összefüggések mellett a D-e-Meter rendszer – jellegéből adódóan – legfőbb tulajdonságaiban az NFT Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív

Programjában megfogalmazott stratégiai célokhoz kapcsolódik:

– a mezőgazdasági termelés versenyképességének javítása (a természetszerkezet optimalizálásán keresztül),

– esélyegyenlőség megteremtése, arányos tőke- és munkajövedelem elérése,

– a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének megalapozása, feltételeinek javítása, a termelő tevékenység és a környezet- és természetvédelem érdekeinek összehangolásával,

– a mezőgazdasági termelés komparatív előnyeinek, gazdaságosságát és élelmiszerkivitel fokozó kihasználása,

– a vidéki foglalkoztatás és alternatív jövedelemszerzés ösztönzése, a vidék népességmegtartó képességének javítása,

– a gazdaság emberi erőforrásainak fejlesztése, az agrár-innováció térnyerésének előmozdítása.

A rendszer használatához szükséges infrastruktúra (talajtérképek a még nem térképezett területekre, számítógépek és Internet-csatlakozás) megteremtése a legmagasabb arányú EU-támogatás mellett valósítható meg, egyben további EU-s források magyarországi felhasználási lehetőségeit generálva.

Keszthely, 2003. december 11-12.

Erdőgazdálkodás

Az erdőgazdálkodásban olyan szaporítóanyagot kell felhasználni, amely lehetővé teszi a környezethez jól alkalmazkodott, genetikailag változatos erdei ökoszisztémák kialakulását, a természeti rendszerek és a biológiai fajok evolúciós képességének megőrzését, és amelytől egyúttal az erdők élőfa-készletének növelése, a faanyag minőségének javulása, illetve az erdők környezetre gyakorolt jótékony hatásának megőrzése és javítása várható. A forgalomba hozatal céljára kiválasztott szaporítóanyagot kibocsátó szaporítóanyag-for-

rások engedélykötelesek. A származásazonosított szaporítóanyag-forrásokat a minősítő intézetnek be kell jelenteni.

Az uniós csatlakozást követően hatályba lépő 110/2003. (X. 21.) FVM rendelet meghatározza az erdészeti szaporítóanyagok minősítési rendszerét, származásigazolását, forgalomba hozatalának feltételeit, szól a gényűjteményről, a nemesítő törzsállományok fenntartásáról. Emellett rendelkezik a szaporítóanyag importjáról és exportjáról is.

(Magyar Közlöny, 2003/121. szám)

Erdészeti cégek: új vagyonkezelés

Az ÁPV Rt. igazgatósága elfogadta az erdészeti társaságok új vagyonkezelési stratégiájának alapelveit. A vagyonkezelő 2004 tavaszán véglegesíti azt az intézkedési tervet, amely lehetővé teszi, hogy az erdővagyon kezelése a piac kezei között is hatékony és versenyképes legyen. Az ÁPV Rt. igazgatósága ál-

tal elfogadott alapelvek egyszerre mondják ki, hogy az erdőgazdasági társaságokat és azok elődjait az állami erdők kezelésére alapították, valamint hogy az állami erdőgazdálkodás stratégiáját a hazai és a nemzetközi környezethez igazodó vállalkozói típusú erdővagyon érdekeltsgű erdőgazdálkodásra kell alapozni. Az ÁPV Rt. vezető testülete ennek megfelelően határozta meg az alapvető stratégiai célokat.

(Népszava)